

Η δια βίου μάθηση και η επαγγελματική κατάρτιση ως μέσο ένταξης των μεταναστών που εργάζονται στην ελληνική γεωργία

Δημήτρης Αδαμόπουλος

Διδάκτορας του Εθνικού Πανεπιστημίου της Ιρλανδίας (NUI/UCD)

Η ένταξη των οικονομικών μεταναστών στην ελληνική κοινωνία είναι συχνά αντικείμενο δημοσίων συζητήσεων, όχι όμως τόσο συχνά αντικείμενο ερευνητικών αναζητήσεων. Στα πλαίσια πρόσφατης έρευνας που έγινε στις αγροτικές κοινωνίες των νομών Πέλλας και Καβάλας εξετάστηκε η σχέση μεταξύ της δια βίου μάθησης και επαγγελματικής κατάρτισης των μεταναστών που εργάζονται στην ελληνική γεωργία και της ένταξής τους στην τοπική κοινωνία.

Ειδικότερα, η μελέτη αυτή υποστηρίζει την υπόθεση ότι, μέσω της κατάλληλης κατάρτισης, οι μετανάστες μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της εντόπιας αγοράς εργασίας και να ενταχθούν στην ελληνική αγροτική κοινωνία με μεγαλύτερη ευκολία. Μέσα σ' αυτό το πνεύμα και για να παρασχεθεί η κατάλληλη επαγγελματική κατάρτιση στους μετανάστες, ήταν

απαραίτητο να γίνει η διερεύνηση των εκπαιδευτικών αναγκών τους (TNA- Training Needs Assessment), σε συνδυασμό με την ανάλυση της γνώμης όλων των άλλων εμπλεκόμενων φορέων, όπως οι παραγωγοί / εργοδότες των μεταναστών και οι οργανισμοί οι σχετικοί με τη μετανάστευση, τη δια βίου μάθηση και την επαγγελματική κατάρτιση.

Τα συμπεράσματα από τις τρεις εμπειρικές έρευνες, με δεδομένα που αντλήθηκαν από τους ίδιους τους μετανάστες, τους εργοδότες τους και τους σχετικούς φορείς, συγκλίνουν στο ότι όλοι εκτιμούν τη χρησιμότητα και τα πολλαπλά οφέλη (τέσσερα αναφέρονται στον πίνακα) που μπορεί να προκύψουν από την κατάλληλη κατάρτιση των μεταναστών για τους ίδιους αλλά και για την τοπική κοινωνία (win-win situation).

Τα σημαντικότερα οφέλη για τους μετανάστες	Τα σημαντικότερα οφέλη για τους παραγωγούς/εργοδότες
1. Αύξηση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων τους	1. Βελτίωση της επικοινωνίας και της σχέσης τους με τους εργάτες/μετανάστες/ μετανάστες
2. Αύξηση της αυτοπεποίθησης και της απασχολησιμότητάς τους	2. Αύξηση της ποσότητας και βελτίωση της ποιότητας της παραγωγής τους
3. Μείωση των πιθανοτήτων ατυχήματος και ζημιών κατά την εργασία	3. Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και παραγωγικότητάς τους
4. Αύξηση της πιθανότητας ένταξης στην τοπική κοινωνία	4. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για τη διερεύνηση των εκπαιδευτικών αναγκών βασίστηκε στη μεθοδολογία που υιοθετεί και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Γεωργίας και Τροφίμων (FAO). Η προ-έρευνα που έγινε για τον καθορισμό του συνόλου των δεξιοτήτων που ασκούν πιο συχνά οι μετανάστες στην γεωργία κατέληξε σε 54 δεξιότητες, από τις οποίες οι 17 αναφέρονται στη φυτική παραγωγή, οι 7 στη ζωική παραγωγή, οι 23 στην οικοδομική δραστηριότητα και οι 7 στην επικοινωνιακή δραστηριότητα. Τα αποτελέσματα της κύριας έρευνας έδειξαν ότι οι σπουδαιότερες δεξιότητες είναι κυρίως οι επικοινωνιακές. Οι δέκα πρώτες δεξιότητες συνδέονται με μαθησιακά αντικείμενα όπως: «ελληνική τεχνική ορολογία», «βασικά μαθηματικά και γεωμετρία», «σύνταξη αίτησης ή δήλωσης», «τήρηση πινάκων και στοιχείων», «σύνταξη μικρού βιογραφικού», «ασφάλεια και υγιεινή κατά την εργασία», «καλές πρακτικές προστασίας του περιβάλλοντος», «χρήση μηχανικών εργαλείων χειρός», «χειρισμός γεωργικών μηχανημάτων» και «κλάδεμα οπωροφόρων δένδρων». Στις τελευταίες θέσεις της σχετικής κατάταξης βρίσκονται δεξιότητες καθαρά τεχνικές.

Από τα αποτελέσματα της έρευνας συνάγεται ότι ένα αναλυτικό πρόγραμμα (curriculum) κατάρτισης των μεταναστών, εάν

φιλοδοξεί να είναι ενδιαφέρον και αποτελεσματικό, δε μπορεί να μην περιλαμβάνει τις δεξιότητες που αναφέρονται στις πρώτες θέσεις κατάταξης της έρευνας, που είναι διαφορετικές σε κάθε περιοχή μελέτης. Τα συμπεράσματα της έρευνας δείχνουν την ανάγκη για εγκαθίδρυση ενός διαρκούς, απλού, και αποτελεσματικού συστήματος που θα διερευνά τις παρούσες και θα προβλέπει τις μελλοντικές ανάγκες επαγγελματικής κατάρτισης, τόσο για τους μετανάστες όσο και για τον εντόπιο πληθυσμό. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι αποκτώνται ικανότητες τόσο από την κατάρτιση που παρέχουν διάφοροι φορείς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, όσο και από την ατομική προσπάθεια και εμπειρία, οι υπάρχουσες δομές δια βίου εκπαίδευσης (ΟΑΕΔ, ΟΕΕΚ, ΕΓΟ- ΔΗΜΗΤΡΑ, ΙΔΕΚΕ, ΕΚΕΠΙΣ, ΣΕΛΕΤΕ, Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, Πολυτεχνεία), θα μπορούσαν να συνεισφέρουν εξετάζοντας και πιστοποιώντας δεξιότητες αποκτηθείσες στο εξωτερικό ή στην Ελλάδα. Ένα τέτοιο αξιόπιστο σύστημα θα μπορούσε να λειτουργεί ως εργαλείο χάραξης της μεταναστευτικής πολιτικής αλλά και της πολιτικής επαγγελματικής κατάρτισης και δια βίου μάθησης.